

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

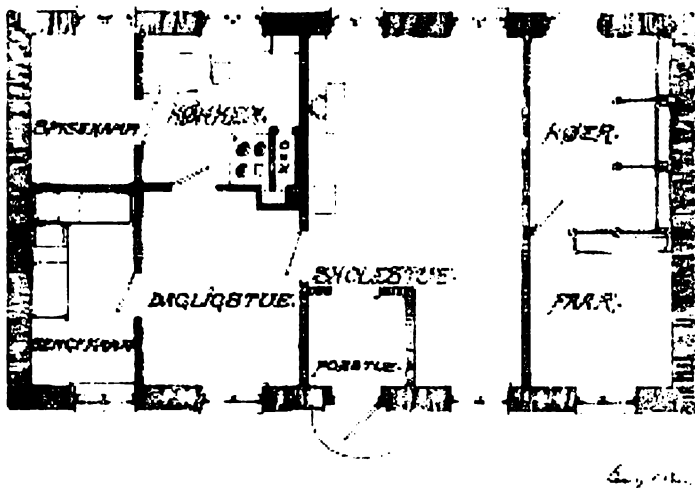
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NYT FRA LOKALHISTORIEN

UDGIVET AF LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV

GRUNDPLAN AF RYTTERSKOLE

LÆS MERE OM RYTTERSKOLER INDE I BLADET

JUBILÆUMSNUMMER. NR. 50.

Dette eksemplar af Nyt fra Lokalhistorien er nummer 50 i rækken af medlemsblade, udgivet af Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev.

Vi skylder en stor tak til de forskellige redaktører af bladet, som har lagt mange timers frivilligt arbejde i , at samle stof, at redigere stoffet, at renskrive og at udgive de mange artikler o.l. om vores lokalområde.

Det første nummer udkom i december 1990 med Jens Henrik Koudal som redaktør, ikke lang tid efter at selskabet var stiftet. Jens Henrik Koudal havde som redaktør af bladet og som næstformand i Selskabet afgørende indflydelse på udformningen og på kvaliteten af bladet. Det er en linie, som er fastholdt igennem tiderne.

Fra 1993 overtog Erik og Svend Olsen sammen med Karin B. Nielsen ansvaret for bladet. Det blev til en række læseværdige artikler om lokalhistorien fra Brønshøj, Husum og Utterslev og med Svend Olsens utrættelige energi blev vi som læsere af bladet ført rundt i mange forskellige hjørner i vores bydel.

I 1998 overtog Karin B. Nielsen hele ansvaret for bladet og Svend Olsen blev kommitteret til redaktionen. Desværre måtte Karin af arbejdsmæssige grunde slippe opgaven, og vores nuværende redaktør Anne Brix Christian- sen påtog sig ansvaret for bladet i 1999, stadigvæk med Svend Olsen som kommitteret til redaktionen. Det er fortsat kvalitet og alsidighed som præger bladet.

Ud over at takke redaktøreme af bladet, skal der også lyde en tak til de mange bidragsydere til bladet. Lige fra det første nummer har der været følgende opfordring til vores medlemmer at "Bladet modtager gerne korte indlæg fra medlemmerne". Også bidrag i form af ideer og i form af kritik er velkommen, da det sikre at bladet fortsat er i god kontakt til medlemmerne. Nyt fra Lokalhistorien har været det faste holdepunkt i Lokalhistorisk Selskab, og jeg har hørt mange af vores medlemmer give udtryk for, at de glæder sig til næste nummer. Det er en glæde, som jeg deler.

Jens Peter Gjaldbæk

BESØGET PÅ TOMSGÅRDENS BRANDSTATION (STATION T).

Lørdag den 7. september 2002, var en af de dage hvor ens historiske fortid fik et gevaldigt lift. Jeg havde som dreng haft mange spændende oplevelser på stationen, idet min far var brandmester der i mange år.

Der var rigtig meget der kunne genkendes, men der var også rigtig meget der var lavet om.

En af de ting jeg "savnede" var telegrafstuen hvor alle meldinger om ambulancer og brandbilers udrykning blev meddelt fra vagtcentralen på Hovedbrandstationen (Station H). Der var flere telegrafer og det var vel den tids "computere". Der var også en øvelsestelegraf som ikke havde forbindelse ud af huset. Den kunne man så få lov at øve sig på, men resultatet var ikke altid særlig godt.

Netop telegrafstuen var et spændende sted, og det var et sted, hvor man i de tilfælde hvor der var brandudrykning og Fælledvejens stige skulle møde i vort område, kunne vinke til den. Den kunne så returnere ved, at dreje rundt i rundkørslen, som dengang eksisterede i krydset ved Tomsgårdsvej, når man havde fået meddelelse fra stationens egne køretøjer via datidens "transportable radio", om brandens størrelse.

Det enorme område bag nutidens station T, hvor der er garager, værksteder og meget andet var i sin tid udlagt som nyttehave for brandfolkene og der er gennem årene avlet mange kartofler, gulerødder, rødbeder, radiser og meget andet. Der var jo dengang ikke disse "tidsrøvende" fjernsynsapparater og PC'er.

Jeg forstod på den fremragende guide som viste os rundt, at der stadig er 24 timers vagter og dette medfører jo blandt andet, at der er nogen der skal være på vagt Juleaften. Når min far var på en sådan vagt var min mor og jeg der nede sammen med alle de mange koner og børn i et par timer hvor vi hyggede os sammen. Disse arrangementer tog gerne et par timer eller tre og lå på et tidspunkt hvor der blev spist aftensmad i hele byen og inden der blev tændt levende lys på juletræerne, og der kunne blive brug for brandvæsenet.

Materiellet er jo også noget andet end det jeg erindrere fra 40 – 50'erne. Der var ikke så tekniske vogne som nu og blandt andet var der jo stigesprøjten, der havde afprodningsstige og faste gummihjul. Såvel chauffør som resten af mandskabet sad i fri luft og hornet var håndbetjent – den kan ses på Teknisk museum i Helsingør.

Men en ting var den samme, hele atmosfæren på stationen og brandfolkenes samvær. Det var en dejlig oplevelse. Tak til vores guide og alle på station T.

John Hedelund

TEGLHOLMEN

v/ *Svend Olsen*

Vi læser i Brønshøj Husum Avis John Pilegaards indlæg at det fortælles; "at vandet omkring denne ø tidligere blev rødt, når der blev rodet op i søbunden". Videre skriver han: "Af de gamle kirkebøger fremgår kun, at der et eller andet sted i Brønshøj har ligget et teglværk".

Det er ganske rigtig

Vi har haft et "Brøndshøj Teilvercet" som ejedes af Arent Berntzen med tilnavnet Bergen, han havde som bryskriveren købt en gård i 1651 i Brønshøj. Han nægtede at betale konge-, kirke og præstetiende. Der blev fremlagt et fæstebrev af 14. 6 1639 fra dr.

Jesper Brockmand. Hvorefter han blev dømt til at yde og klarere. Degnetraven blev han også dømt til at betale i skæpper eller på andre måder. Da han anlagde sit teilverc i Brønshøj, blev han af bispem Hans Resen tiltalt for de lergrave, han havde ladet grave på Brønshøj gade af den gadejord, der tilhørte Rasmus Madsen.

Arent B. rådhuskriver fra 1647

I efteråret 1649 måtte lensmand Oluf Brockenhuus, underskrive et underskud på 3685 ½ rdl. Der var en række fæstere i dette misvækst år, to af dem var ikke afhængige af landbrugets tilstand. Den ene var ham som i 1650'erne fik bevilling på et tegl-

værk i Brøndshøj, idet han var en udstrakt byggespekulant, der skulle levere stene til de nye huse i Adelgade og Borgergade kvarteret. Den 22. 8 1650 får han som rådhuskriver skøde på en grund ud til Ny Kongensgade Borgergade og Adelgade. Kong Frederik den III., havde et par år forinden underskrevet en ny byplan, hvor der skulle opføres huse i det vi i dag kalder Frederiks staden. Han havde slået til i det øjeblik, efterspørgslen var lille, og fæstet gården i Brøndshøj, tillige med den han havde en i Skaane.

Dette og de næstfølgende år, var dårlige høstår for bønderne i vores område. Mange af dem var på randen til at gå fallit, derfor søgte man om skattefrihed. De uformuende kunne ikke engang skaffe det resterende til Landgildet, som var den årlige afgift der skulle betales med penge eller korn til den lensmand der ejede jorden, såfremt de skulle blive og eje den. Der blev taget syn på markerne og mange steder oplyste det at man ikke kunne høste så meget, som der var sået. Nogle steder solgtes da også gårdene f.eks. Niels Michelsens gård i Brøndshøj. Han afstod gården med sin kones samtykke til Arent B. Som afhændede sit teglværk i Varberg

1651, og opkøbte grunde i Ny København og opførte en række ejendomme, til hvilke han selv leverede stenene.

Teilwerchet startet i 1651

Gården matr. 6., hvis gamle matr. var nr. 1., som lå øst for gaden, og udfør Gadekæret i Brøndshøj. På dette udlod (som lå omtrent der hvor Advents Kirken er i dag) anlægger han et "teilwerch" og levere sten til sit byggeri i Gothersgade kvarteret, hvor han ejer nogle ejendomme fra 1661-73.være. Den førstkommende mandag havde Arent B. folk været og gravet på Rasmussens lod. Nu havde Arent så ført forhandlinger med bymændene og han fik dem stillet tilfreds. Rasmus Madsen der havde mageskiftet med Arent uden om sin husbøns Bispen, han fik en røffel herfor. I mellem Arent og Chr. Worm, blev der nu ført en rettergang angående landgilde fra Worms gård.

En hændelser ved Brøndshøj gadekær

I 1656 indgår byskriver Arent Berntzen Bergen, denge-, kirke- og præstetiende. Han havde ladet grave til sit teglværk på Brøndshøj Gade, af den gadejord der tilhørte Rasmus Madsen. Der var endvidere blevet pløjet ind på Rasmussens jord. Alle bymændene og skolemester Niels Andersen var indstævnet. Her oplystes det, at for 14 dage siden blev Brøndshøys gode jord skiftet

og delt mellem samtlige bymænd. Der blev kastet lod på hver part hvor den skulle 8. april en overenskomst med bønderne i Brønshøj, om at han skal uddybe Gadekæret, og benytte det som fiskepark. Mod at han og hans efterkommere på det anlagte Teglværk, skulle have lov til at sætte og avle fisk i Brønshøj Gadekær.

Den 21. september 1656 kommer smeden Salomon Nielsen hen husmand Anders Jensen, med en kande øl i hånden og uden for hans vindue og spurgte han: "om han ville have haft godt øl". Han sagde: "Dersom I ikke lader mig få øl, da slår jeg vinduerne ind". Handlingen fulgte lige efter ordene. Ikke alene slog han vinduet ind med sin kande, men slog kanden bagefter, og Olle Larsen rakte sit hoved ud af vinduet og sagde: "det gjorde du som Skælm". Smeden Salomon svarede: "Klager nu Olle Kunte, nu har du noget at klager over. Nu kommer karlene løbende hende fra Arent Bermtzens gård ved Gadekæret; en af dem tog en lægte i sin hånd og slog over et gærde efter Salomon, så lægten gik i stykker, men ramte ikke Salomon smed, som fik fat i det ene stykke af lægten, og karlen havde det andet. Karlen spurgte nu, om Salomon ville slå først eller han skulle.

Karlen stødte nu Salomon for brystet med lægten, så han styrt-

ede omkuld. Nu kom de to andre karle til med hver sin staver, og sejrherren skyede da til dem: "Karle, I kan ikke slå ret, så skal I slå". Og dermed slog han til smeden Salomon Nielsen i hans side.

Smedjen har åbenbart været en større aftager af øl. For i smedjen kom der jo mange mennesker. En brygger Laurids Madsen fra København ville have 46 Dlr., for at have leveret godt øl og skillings øl. Selvom smeden Salomon Nielsen krævede specificeret regnskab - blev han dømt.

Pantebrev fra Frederik d. III

Under Københavns belejring, da kongen skulle bruge penge, og indtægterne svigtede, blev Husum by i følge kgl. ordre af 1. 3 1659 pantsat til Arent Berntzen. Det s.å. d. 12. 2 er der noteret i Diplomatarium, om et udlæg til Arent Berntzen, hvor han får "gods" der forrentes til 6 %. Pantebrevet fra Frederik den III, er udstedt få dage efter stormen på København - til ham på landgilde for Brøndshøy by:

"Wy Fredericus dend Tridie met Guds Naade ect. gjøre witterligt at eftersom os Elskelige Arent Berntzen, Byeskriuffuer i vor Residence Stad Kiøbenhaffn efter woris naadigste Ansøgning thill Guarnisionens underholdning her samme steds udi Reede Penge underdanigst forstrakt haffuer Et Tusinde, Et Hundrede Tresindstyve og sin 1167 Rigsdaler, saa

haffuer wy paa och Kronens vegne med woris Elskelige Danmarckis Riges Raaders, Willie og Samtykke I denne farlige och store Nødes og Belejrings Tid och trang foreskrevne summa til foreskrevne Arent Berntzen pandsat, saa och hermed pantsætter, Efterskreffne wore Gaarde och gods liggendis paa Kiøbenhaffns Slots len, Sockelund herrit, Brøndshøy By. Hans Lauridsen thou Pund Byg, Et lam, en gaas, thou Høns, thou Tønder Havre, Jørgen Lauridsen Bunde thou Pund Byg, Et Lam, thou Høns, thou Tønder Havre, Anders Jensen Fire Pund Biug, Et Lam, en gaaes, fire Høns, fire tønder Havre, Niels Michelsen fire Pund Biug, Et Lam, en gaas, fire Høns, fire tønder Haffre. - Kiøbenhaffn Slot 20. February 1659. Under vort Zignett - Friedrich".

Som sikkerhed havde han, fået landgilde i Husum for 2719 ½ rdl. Chr. Worm kunne ikke betale på grund af misvækst; der var intet korn fra forrige høst, sagde han. Det hjalp ikke, for han blev dømt. Arent B., fik derfor dele af Brøndshøy og Husum byerne i pant. I 1661 overdrog han pantet til feltherren Hans Schack. Mellem Chr. Worm i Husum og Arent, der nu var blevet rådmand i København, var der også en rettegning angående Landgildet fra Worms gård. endvidere var han under belejringen, medreder af de to

kapere "Højenhald" og "Sorte Ørn".

Efter svenskekrigen

Tingbogen fra 1669 giver et billede af den ødelæggelse, Brønshøj by og sogn led. "Brønshøj Sogn og Bye: Anders Jensen findes paa steden och haffuer intet Saaed i hele Gaarden, Arent Pedersen i lige maade ehre tilstede og haffuer Ingen Sæd, Huus eller Værelser, Jørgen Bundis gaard er Øde og Ingen folck paa steden, Manden død, øren I lige maade paa steden och Ingen Sæd til gaarden. Leyerne er plantet paa deres gade plads och March, saa deres Huse med alle er afbrudt och der thill Armod og Ruineret. Noget af Arent Berntzen Huse er bestaaende".

Arent Berntzen kommer i strid med Brøndshøj menige bymænd, angående Gadekæret på Brøndshøj Gade; der skulle oprensnes og gøres færdig til vandningsted og fiskevand. Endvidere er det i følge ting-bogen fra 1667, noteret at det gamle teglværk, er blevet nedrevet ved svenskernes besættelse. Hvor mange ansatte der har været, har jeg ikke kunnet finde noget om. Derimod har en af de ansatte i Brønshøj kirkebog den 28. 7 1667 fået sit navn indskrevet, nemlig Morten Teglbrænders hvis datter er blevet begravet.

Den 20. 11 1667 forpligter Arent, hvis løn Kiøbenhavns Magistrat havde forhøjet til 400 rdl., sig til at

udføre alle mandtal og andre skatteberegninger, hvoraf tingskriveren hidtil havde gjort det halve; desuden skulle han forfærdige kopiér af kgl. Majestæts befalinger, reviderer Højesterets stævninger og alle domsager og forklare dem for Magistraten, ligeledes skulle han forfatte dommene, når det befales. Han skulle skrive alt, hvad angik Roskilde Len og Rådstuen, forunden alt andet, hvad Magistraten behøvede, og skulle selv kigge papir til.

1668 kommer en Peder Pedersen Lerche i strid med rådhuskriveren - " ... anlangende it hus, som forskrevne Arent Berntzen for nogle aar siden schall haffue ladet bygge næst op til den gaard, han nu vdj boer, hvilket han formeener, noget at were sat paa hans grundmurede gaufl, saa paa hans sidehuses fundament saa nær, at det for nogen tid siden derpaa schall haffue trængt huset offuer en stolpe oc nogle bjælker i stykker oc støre fare oc ulempe med tiden schal were at befrygte". - "Den gode rådhuskriver kunne ikke sige fri for at være lidt af en byggespekulant, og Lerche var på sin side ikke den, der lod sig gå for nær".

1670 16. 12 bliver Arent indsat som rådmand i København, formentlig på grund af sine store indsigt i det administrative.

1671 3. 1 står i skødebogen at: Detlef Rumohr afslår sin fordring

og det underpant udlagte gods, nemlig: Husum og Mørke byer i Københavns Amt samt den på nævnte gods anvendte forbedring, hvilket for rede penge, der ere forstrakte kronen under Københavns belejring, har været pantsat til Hans Pedersen Klein og Arent Berntzen, og som disse igen have overdraget til Hans Schack der siden har transporteret det til Detlef Rumorh. Hans fordring med rente for hvilket han har haft Husumgaard og by samt Mørkhøj by i pant: 4713 ½ rdl. 22 ½ sk. Bygningen på Husumgaard, takseret til 1500 rdl. Forbedringer, fiskedamme, koppelgrave og havens anlæg 1000 rdl. tilsammen 7213 ½ rdl 22 ½ sk.

Et vidne fra Teilwerchet

Kromanden i Brøndshøj havde samme år, en del retssager angående gæld, handel og røveri. For dette indstævnedes han Claus Skrædder, der holdt på Kalthuset i Brøndshøj sogn. Et par af hans vidner var: Augustinus, tjener på Niels Juels gård ved Kalthuset og en tjener fra Arent's Teilwerchsgaard i Brøndshøj. 1671 Arent's løn er steget til 600 sldr. som rådmand i Kiøbenhavn. 1672 Er der en vurdering af Brøndshøj præstegård, det bemærkes, at der i en stue med 5 væggerum og loft over, gulvet er belagt med gule og grønne Astragfliser. Astragfliserne var glaserede lerfliser i varierede for-

mater; måske den type som er blevet fremstillet på Arent's teglværk.

1676 24. 8 indstævner ridefogden Lars Eskildsen, bonden Niels Christensen for ulovligt krohold. Han bliver stævnet for ulovligt at have solgt øl til arbejderne på teglværket. Fogdens egen karl havde hentet øllet hos Niels Christensen, skønt fogden med tvende mænd af byen havde været henne og forbyde dem at sælge øl til teglværkets folk. Niels C. var mødt og fremlagde en seddel fra rådmanden i Kiøbenhavn: at han forskafter Niels C. at sælge og begærer, at hans hustru vil gøre sig umage. Retten skønnede, at seddelen fra Arent, syntes at stride mod det kongelig majestæts brev, som gav kromand Jacob Jacobsen kongebrevet med bevillingen til, at holde kro i Brøndshøj by. (kromanden blev 1671 viet med kongebrev til Ane Nielsdatter, deres første barn døbes 19. 5 1673, deres andet Ellen får de 1678, kromanden døde og begravet d. 21. 10 1679) Niels Christensen fik 10 rdl. i bøde, da det blev åbenbaret, at han havde solgt øl for 6 mark til Brøndshøj bymændene. I 1677 fik Arent sæde i den revisionskommission der blev nedsat for, at undersøge forholdene vedr. afregningerne med statskreditorerne i perioden 1660-66.

Mange sager i retten

I 1678 den 12. 12 anklages bon-

den Niels Christensen, igen for i Brøndshøj by, at have haft ulovligt krohold. Vidner forklarede at bondefogdens folk hentede øllet hos Niels C., uden fogdens vidende. Fordi øllet de solgte på kroen undertiden var så slet, at fremmede ikke engang ville drikke det. Bonden Jens Madsen ved stod, at han nogle gange havde hentet øl hos Niels C. Fordi både

han og andre havde set Niels C., havde hentet sit øl i Kiøbenhavn. Rasmus Pedersen (er senere gæstgiver) ved stod at have købt øl hos Niels C., derfor fik han en bøde på 10 rdl. En arbejder fra Brønshøj "Teilwerchet", Hans Peitersøn bliver begravet 23. 7 1680.

© Svend Ove Olsen

Reception.

I anledning af Christian Kirkebys 60 års fødselsdag afholder vi i Lokalhistorisk Selskab en mindre reception torsdag den 24. Oktober 2002 i Kvartercentret Nordvest, Dortheavej 61, kl. 19.00.

Ved den lejlighed vil vi uddele Christian Kirkeby's nye bog "Fra Uterslev Mark til Nordvestkvarteret" til alle de fremmødte medlemmer.

Bogen kan købes på bibliotekerne, i kvartercentret Nordvest og i boghandlen til 50 kr.

Efter receptionen vil Christian holde et foredrag om Bispebjerg.

Husum Kirke – lidt historie

fra Husum Kirkes jubilæumsskrift – 25 år

Lene Walther Overgård og Corrie de Place

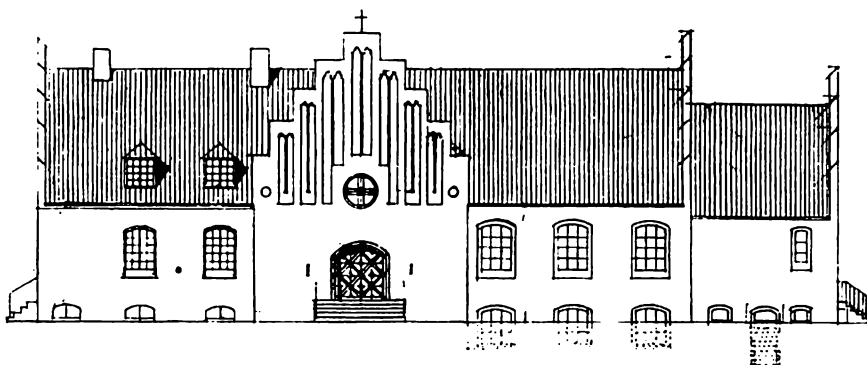
Når historien om Husum Kirke skal fortælles, må man begynde med og i Brønshøj Kirke. Juleaften 1922 måtte nogle Husum'ere stå udenfor i Brønshøj Kirkes våbenhus ved julegudstjenesten og på hjemvejen talte man om behovet for at få egen kirke i Husum, så risikerede man ikke mere at komme til at stå udenfor, ligesom også vejen blev kortere. Befolkningen i bydelen var også stærkt tiltagende (ved sognets udskillelse ca. 6000 mennesker).

Allerede 10. januar 1923 samledes og dannedes i Husum en byggekomité, og det første bidrag, kr. 20,- indbetaltes ved et menighedsmøde på "Alle-gaarden", en stor gård Frederikssundsvej 305, der nu er forsvundet til fordel for lange rækker etageejendomme. Byggekapitalen forøgedes støt ved hjælp af basarer, salg af mærkater, pengegaver – endda så fjernt som fra Java. Samtidig henvendte man sig til Staten og Københavns Kirkefond med anmodning om støtte til den påbegyndte kirkesagsopgave.

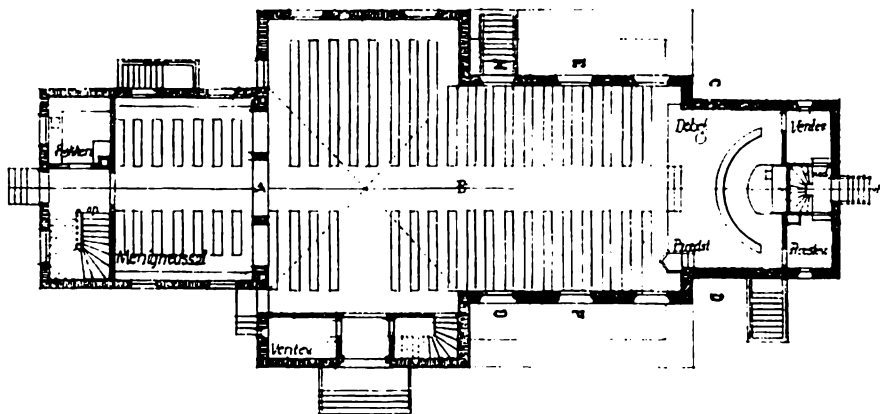
Der kom imidlertid intet ud af disse tiltag, formodentlig på grund af misforståelser fra begge sider. Man vedtog derfor i Husum, 27. oktober 1923, at danne en lokal forening, "Husum Kirkesag", med formålet: Opførelse af en kirkesal i Husum. Medlemsskabet bestod væsentligt i indbetaling af større eller mindre kontingent og gaver. En sykkreds dannedes til produktion af ting til basar, der i begyndelsen afholdtes hos kunstdrejer Bertelsen på "Lil-leeje".

Fra gårdejer A.C. Jochumsen og hustru havde man fået afstået en grund (Matr. 2784) til kirkens opførelse. En tegning udarbejdet af arkitekt Jens Rasmussen (senere lidt forandret af arkitekt J. Holst Jørgensen) godkendes – og da byggesummen suppleret med et lån i stiftsmidlerne ansås at kunne række til opførelse, blev licitation afholdt. Opførelsen tilfaldt murermester V. Spøer, Brønshøj, som hovedentreprenør.

Grundstenene blev nedlagt 1. søndag i Advent, 27. november 1927 af Kirkeminister, stiftsprovst Fr. Bruun-Rasmussen, Brønshøj Menighedsrådsformand docent dr.theol. H. Mosbech og sognepræst Oskar Munkner.

HVORNÅR skal disse tegninger af Husum Kirke fuldført blive virkelighed!

ALDRIG ... Udbygningsplanerne for den „rigtige“ kirke.

Kirkeklokken, som skulle ophænges i kirkegavlen over indgangsdøren blev bestilt hos klokkestøber Ohlsson i Ystad i Sverige. Klokken havde følgende inskription: På den ene side: "Ære være Gud i det høje" og på den anden side: "Til Jesu Kristi ære det tone højt i sky, at her er godt være i Herrens Kirkely" (Grundtvig, Psb 149).

Denne klokke blev kassereret af Kirkeministeriets klokkesagkyndige og kunne ikke overflyttes til den nye kirke. Derfor blev den overdraget til Kirkefondet, så den kunne følge vandrekirkerne.

Sognets udskillelse fra Brønshøj skete ved en Kgl. resolution: "Under 1. september 1928 har det behaget Hans Majestæt Kongen at bifalde, at Husum distrikt i Brønshøj Sogn i København udskilles som et selvstændigt sogn under navn af Husum Sogn – og at beskikke residerende kapellan Oskar Munkner, Brønshøj, til sognepræst for Husum Sogn.

Indvielsen som kirkesal fandt sted 30. september 1928 (17 s.e. Trinitatis) af Biskop, dr.theol. H. Ostenfeld.

Beskrivelse af kirken og kirkerummet.

Bygningen er ved J. Holst Jørgensen rejst af røde mursten over en granit-sokkel og tækket med tegl. Den består af et rektangulært langhus med udløberfløj, der rummer kirkekontor og menighedslokaler.

Indgangen er ad en bred, fladrundet portal i sydgavlen, og alle gavlene er kamtakkede og med gotiserede højblændinger, der har deres nærmeste forbillede på Skt Maria Kirke, Helsingør. Vinduerne er store, falsede og fladrundbuede. Det hvidtede indre overdækkes af et tøndehvælv, og det noget smallere korparti kan afskilles fra resten af rummet, og bag det findes et præsteværelse. Der er 90 siddepladser, med sidesal i alt 184.

Altertavlen er et maleri fra 1871, Velsignede Kristus, af N. Simonsen, oprindeligt i Brønshøj Kirke, skænket hertil i 1928. Fonten består af en marmorkumme på en fod af sandsten, og prædikestolen er anbragt i korvæggen.

I kirkesalen er ophængt et maleri af Poul Pedersen fra 1954 og i menighedssalen, der ved skydedøre kan åbnes mod kirkesalen, Anna E. Munks forstadie i akvarel til altertavlen i Mesinge Kirke.

Orglet: et harmonium afløst af et orgel, der tidligere stod i Holte Kirke.

Skønt salen var indrettet i en ganske kirkeligt udseende bygning fra 1927-28 ved Husumvej, betegnedes den som midlertidig. Der var planer om udbygning af kirkesalen til en "rigtig" kirke allerede i 1945, men først i 1966 undersøgtes mulighederne for udvidelse af den bestående kirkesal.

Eftger i februar 1968 at have fået grønt lys fra Kirkeministeriet til en beskedent udvidelse blev arkitekt Holger Jens kontaktet. Han afviste helt både at ud- og ombygge og i januar 1969 kom den daværende kirkeminister Fog Petersen ud for at tilse kirkebygningen og han sluttede med at udtale efter en grundig gennemgang, at den skulle nedrives, da en istandsættelse af den nuværende bygning i forbindelse med opførelse af en tilbygning til denne ville blive så bekostelig, at resultatet – bygningens beskaffenhed taget i betragtning – ikke ville stå i rimeligt forhold til den økonomiske indsats, samt at bygningens placering på grunden ville vanskeliggøre etablering af tilfredsstillende parkerings- og tilkørselsforhold.

Desuden ville kirken på trods af udvidelsen ikke kunne opfylde kravene om menigheds- og mødelokaler, dersom den daværende kirkebygning blev bevaret.

Arkitekt Holger Jensen udarbejdede derefter et detailprojekt hvor kirkebygningen indeholdt kirkesal, præsteværelse, kor- og organistværelse, kirkekontor, 2 konfirmandstuer, menighedssal, køkken, toiletter, garderobe, og venterum, samt sikringsrum, krypt, fyrrum og ungdomslokaler i kælderetagen. Fra den første tegning af kirken og til dens udseende i dag er der ændret en del.

Først skulle der være glasvæg bag i kirken, så forældre, der havde små børn med i kirken kunne sætte sig derind og samtidig følge med i gudstjenesten. Den idé faldt til fordel for en stor skydedør som forbindelse til menighedssalen, således at kirken kunne blive dobbelt så stor. På de første tegninger manglede desuden orglet i kirkerummet.

I marts 1974 afsluttedes licitationen. Dog kom nedrivningen af den gamle kirke og byggeriet af den nye ikke i gang i løbet af sommeren 1974 som ventet. På grund af flere forskellige årsager trak det ud.

Vandrekirken (tidl. placeret i Skovlunde) på hjørnet af Gerlevvej og Glumsøvej blev 9. februar 1975 indviet af biskop Willy Westergaard Madsen og

dermed var den gamle kirkesal totalt rømmet og alt inventar overflyttet til vandrekirken eller opbevaret rundt om i sognet. Vandrekirken kan ses den dag i dag, da den huser en brydeklub. Halvanden måned efter denne indvielse godkendtes nedrivningen, hvilket skete omgående.

26. marts 1976 nedlagdes grundstene af biskop Ole Bertelsen, provst Aage Bjerno, generalsekretær i Kirkefondet Gunnar Hermansen, sognepræst Johannes Holm, repræsentant for Husum Kirkes Ungdomscenter, maskinarbejder Knud Lysgaard og Menighedsrådsformand Johannes Krog.

Annonce.

Vi har i Lokalhistorisk Selskab netop udsendt Svend Olsens Bog "Erindringsamtaler fra Brønshøj og Husum" til alle medlemmerne.

Bogen kan købes på Brønshøj og Husum bibliotek, i kvartercentret Nordvest og i boghandlen til 50 kr.

Bogen kan anbefales som en god gaveide til personer med tilknytning til Brønshøj og Husum.

LIDT LOKALHISTORISK VIDEN FRA FARUM RYTTERSKOLE:

v/Svend Olsen

Vores viden om det, der er sket, konstrueres ud fra kilder, som især historikerne er dygtige til at få noget ud af. Historien ligger ikke lige parat, ordnet og sammenhængende, som vi møder den i historiebøgerne. Her gengives to af kilderne til vores viden om Rytterskolen i Farum. Den første er et brev til amtmanden med vurdering af den første skoleholder, der blev ansat i Farum efter Rytterskoleforordningen. Han var oprindelig skibsskriver, men havde i 1721 allerede været skoleholder i Farum i nogle år. Alligevel skulle han ved den nye skoleordning eksamineres af provsten for at se, om han duede.

Højædle og Velbiurdige Hr. Geheime Raad og Amtmand
Iver Rosenkrantz
Ydmygt Tilforseende, gunstie Herre.

Som denne nærværende fattige Mand Claus Snel haver ikke aleneste for Skibsskriver paa hans kgl. Majestæts Orlogs Floede, men endog hidindtil en og anden Steds holdet Skoele, og endelig nu paa det sidste haver været til Skoeleholder udi Farum Sogn antaget, ved hvilket Skoelehold han, efter Sogne Præsten Hr. Mag. Oluf Bagers Attest haver sig skikkelig og forsvarlig forholdet. Saa er han paa Deres Excellences, Hr Geheime Raad og Amtmands gunstige Behag, bleven af mig udi mit Hus examineret, og befundet saa vel udi Skrivning og Regning og Guds Ords Kundskab at være forfaren, at han dygtig befindes til at læse for Bønder Børn, hvorudover Jeg og med denne min mygeligst recomenderet, at han til Farum Sogns Skoleholder maa antages, og naar han samme sit Embede efter Instructionens Tilhold, og vedbørligen forestaar og forretter, han da fra sidstafvigte Nytaarsdag maa nyde hvis Underholdning ham allernaadigst er accorderet.

I det Øvrige med al himmelrige Velsignelsers Ønske lefver Jeg
Deres Excellence Hr Geheime Raad
Og Amtmands
Allerunderdanigste Tiennere
M. Radicher.
Ølstøche Præstegrđ.
den. 9. Janv. 1722

Den anden kilde er Claus Snels påtegning af Rytterskoleinstruksen, som skulle hænge i alle Rytterskolestuer.

Jeg Claus Snel, som er antagen til Skoleholder for Farum, Staunholt og Breinreds Bye, forpligter mig herved i alt, at holde mig foregaaende allernaadigste Instruction, hvoraf mig Gienpart er tilstillet, Allerunderdanigst efterrettelig, under samme mit Embedes Forbrydelse.
Kjøbenhavn, den 13. January, Ao 1722 Claus Snell.

LILLE HEDDINGE RYTTERSKOLE - BYGNINGENS HISTORIE

v/Svend Olsen

Rytterskolerne var solidt byggede, og mange af dem står endnu, men er alle bygget om både indvendigt og udvendigt.

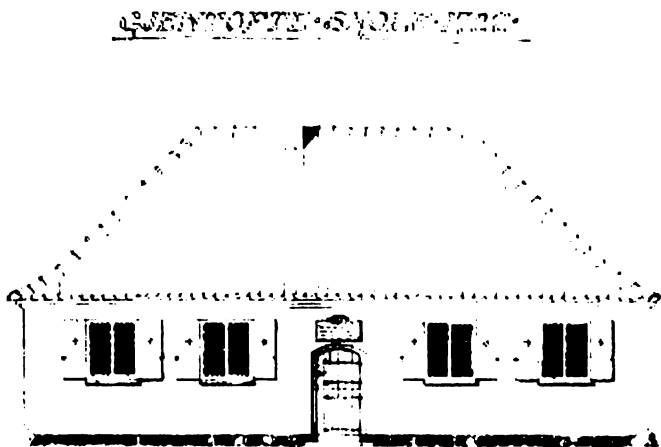
Lille Heddinge Rytterskole menes dog at være den bedst bevarede af dem alle. Læreren har i nyere tid fået bygget et par fag til sin lejlighed mod vest. Bygningen fungerede som skole i 170 år, indtil en ny blev opført på Skørpingevej i 1892. I de følgende år frem til ca. 1940 blev skolen brugt som forsamlingshus, til begravelseskaffe - ofte i flere hold, til bestyrelsesmøder og ved dividendeudbetalinger, til auktionslokale og valglokale - og til sidst som oplagsrum for smedens gamle maskiner og reservedele.

Det de gamle husker bedst om skolen, er dog, at der om aftenen somme tider blev holdt fest for ungdommen. Så blev der drysset sand på gulvet, og dansen gik til violin eller harmonikamusik.

Beboelsen var lejet ud, men bygningen blev efterhånden neget forfalden. Stevns kommune, der havde overtaget skolen, vedtog så i 1973, at rytterskolen skulle restaureres.

Genindvielsen fandt sted den 28. maj 1977, og brugen af den istandsatte bygning blev overdraget til Stevns Museum, nu Østsjælland Museum.

OG EN TREDJE RYTTERSKOLE:

PRISLISTE OVER HISTORISKE NOTATER.

LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV

ARBEJDSGRUPPE: BISPEBJERG-NORDVEST

*Arbejdsgruppens kontakt: Annemette Risager, Perlestikkervej 9,2 mf. - 2400 NV.
- Tlf, :: 35 82 02 07
Girokonto 499-2458: Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev -
2700 Brønshøj*

©: **Selskabet & forfatterne.**

- NR. 1A: HVAD ER BYDELEN BISPEBJERG?** –Marts 1999 - af Christian Kirkeby,14 sider, pris 48,- kr. - vægt 60 g
- NR. 2A: SOKKELUND HERRED m.m.** – Januar 1999. - af Christian Kirkeby. 14 sider, pris 43,- kr., - vægt 60 g.
- NR. 3-4: ÅER, RENDER OG SØER, VANDFORSYNING OG LOSSEPLADSER, -
November 1998.** 20 sider, pris 60,- kr. - vægt 75 g.
- 5A: BISPEBJERG HOSPITAL – HOSPITALSVÆSNETS OPRINDELSE OG
UDVIKLING** –Februar 1999
24 sider, pris 65, - kr., vægt 85 g.
- NR. 6A: GRUNDTVIGSKIRKENS OPRINDELSE** – November 1998.
10 sider, - pris 40, - kr. - vægt 50 g.
- NR. 7: MØNTENS HISTORIE –
FRA KOMMUNAL EJENDOM TIL ANDELSBOLIGFORENING** - No
vember 1998. 18 sider , - pris 56, - kr. - vægt 85 g.
- NR. 8: UTTERSLEV – FRA LANDSBY TIL ÅNDEHUL I STORBYEN –**
Maj 1999. 32 sider i A5 format, bogtrykt, 55,- kr. - vægt 75 g
- NR. 9: KLOKKERGAARDEN 1939-1999, –
EN FSB-AFDELINGS OG DENS HAVEANLÆGS HISTORIE – 1999.**
20 sider, - pris 60, - kr., - vægt 95 g.
- NR. 10: FRA UTTERSLEV MARK TIL NORDVESTKVARTERET,** ny ajourført
udgave – et kvarterløftsområdes historie v/ Christian Kirkeby – 2002.

36 sider, pris 60, - kr., vægt 120 g.

- ❑ **NR. 11: BYGNINGER I DET OPRINDELIGE NORDVESTKVARTER** – *September 2000*. 28 + 26 sider, pris 135, - kr. - vægt 195 g.
- ❑ **NR. 12: FRA BISKOP ABSALON TIL INDLEMMELSEN I KØBENHAVNS KOMMUNE I 1901, - BRØNSHØJS SOGNS 5 LANDSBYER GENNEM 1000 år.** – *december 2000, Bogudgivelse i A.5-format 112 sider., pris 90, - kr. , begrænset oplag, reserveret til fortrinsvis medlemmer, vægt 230 g*
- ❑ **NR. 13: ERINDRINGSSAMTALER FRA UTTERSLEV, - august 2000, - af Svend Olsen & Niels Nielsen - 60, - kr., vægt 100g**
- ❑ **NR. 14: ERINDRINGER FRA BISPEBJERG-NORDVEST,** af Svend Olsen, Annemette Deneke Risager, Svend Ole Nielsen, Christian Kirkeby, - 36 sider, pris 87, - kr. vægt 110 g.
- ❑ **NR. 15: ESTRUP GENDARMER I UTTERSLEV, - December 2000, - af Svend Ole Nielsen, 12 sider , pris 39, - kr. - 55 g.**
- ❑ **NR.16: KØBENHAVNS LANDFÆSTNING,** April 2001- af Christian Kirkeby. 24 sider, pris 63,- kr., - vægt 90 g
- ❑ **NR.17: BISPEBJER KIRKEGÅRDS HISTORIE.** - April 2001 – af Christian Kirkeby. 14 sider, pris 42, - kr. , vægt 55 g.
- ❑ **NR.18: MALEREN PER KIRKEBY: MIN BARNDOM PÅ BISPEBJERG OG I VOLDPARKEN,** -Maj 2001 - 28 sider, pris 71,- kr. vægt 100 g. - et interview.
- ❑ **NR.19: GAVLMALER PÅ NØRREBRO, NORDVEST, BRØNSHØJ, HUSUM & VANLØSE.** - Maj 2001 43 sider, pris 110,- kr. vægt 150 g..
- ❑ **NR. 20: EMDRUP, PÅ DEN ANDEN SIDE AF BJERGET,** maj 2001 - .af Christian Kirkeby 68 sider, pris 151, - kr. - vægt 200 g
- ❑ **NR. 21: SAMFUND OG DAGLIGDAG I BRØNSHØJ SOGN I 1600-ÅRENE.** - august 2001 - af Svend Ole Nielsen - 34 sider, vægt 110 g, pris 82, - kr.
- ❑ **NR. 22: ERINDRINGER FRA BRØNSHØJ OG HUSUM – 10 FORTÆLLINGER.** Af Svend Olsen m.fl. – 2002 – kr. 50

ARRANGEMENTER I LOKALOMRÅDET: BRØNSHØJ MUSEUMS VENNER:

Lørdag den 7. december kl. 10.00-13.00, Julestue på museet. Traditionen tro afholdes museets julestue med gløgg og æbleskiver, pyntning af juletræ med datidens julepynt, salg af julekort og gaver, salg af museets årbøger, alt til en fornuftig pris. Mødested: Brønshøj Museum.

Lørdag den 25. januar kl. 14.00 – 16, Landsarkivet (sammen med Lokalhistorisk Selskab – se nedenfor)

Mandag den 17. marts kl. 19.00, Generalforsamling. Efter generalforsamlingen er der foredrag ved Peter Buntzen fra Rigsarkivet. Emnet er: Rigsarkivets samlinger, hvad man som bruger bør vide, med en drejning over til det lokale, Brønshøj under svenskekrigene 1658 – 60. Mødested: Sognecentret, Præstegårds Allé 5.

Efterårets møder i Lokalhistorisk Selskab.

BISPEBJERGKVARTERET, SOM BLEV DELT.

Torsdag den 24. oktober 2002 kl. 19.00 vil Lokalhistorisk Selskab i samarbejde med Kvartercentret Nordvest afholde en mindre reception for Christian Kirkeby i anledning af at Christian fylder 60 år midt i oktober. Christian Kirkeby er bl.a. kendt for sine mange notater om Bispebjergkvarteret om Nordvest.

Receptionen afholdes i Kvartercentret Nordvest i lokale 1.1, Dortheavej 61.

Herefter, ca. kl. 19.30, vil Christian Kirkeby fortælle om et nyt Notat, som han har under udarbejdelse, der skal omhandle "Bispebjergkvarteret, som blev delt.

Han vil bl.a. komme ind på nogle historiske perspektiver om Bispebjergkvarteret og om delingen mellem NordVest-kvarteret og Bispebjerg. Og han vil også komme ind på udviklingen af Bispebjerg Kulturhus på Bispebjerg Bakke, som kan opfattes som en forløber for Medborgerhuse og Kvartercentre.

BESØG PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET

Tirsdag d. 5. november 2002 kl. 17.15 - ca. 19.00 har Lokalthistorisk Selskab arrangeret rundvisning på Københavns Universitet. Ejvind Slott vil fortælle om universitetets historie og rundturen vil bl.a. gå gennem hovedbygningen, konsistoriebygningen, museet og munkekælderen. Vi mødes 10 minutter før ved trappen til Universitetet på Frue Plads. Vis á vis Vor Frue Kirke.

BESØG PÅ LANDSARKIVET

Lørdag den 25. januar 2003 kl. 14.00 – 16.00 arrangerer Lokalthistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev et besøg på Landsarkivet i samarbejde med Brønshøj Museums Venner.

Vi har fået Arkivar Karsten Gabrielsen til at fortælle om Landsarkivet og til at tage os med på en tur gennem samlingerne og magasinene.

Vi mødes foran Landsarkivet, Jagtvej 10, 2200 København N. kl. 14.00.

Da der kun kan deltage 30 personer i dette arrangement, er det nødvendigt med en forhåndstilmelding til formanden Jens Peter Gjaldbæk på tlf. 3860 0547 eller bedre på e-mail "peter.gjaldbaek@get2net.dk", gerne inden torsdag den 16. januar 2003.

Lokalthistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev
c/o Brønshøj Bibliotek, Frederikssundsvej 175, 2700 Brønshøj.

Formand: Jens Peter Gjaldbæk, Storkebakken 33, 2400 København NV, tlf 38 60 05 47.

Kasserer: Bo Öhrström, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf 38 60 99 84.

I bestyrelsen i øvrigt:

John Hedelund, Haraldstedvej 2, 2700 Brønshøj, tlf 38 28 97 67

Anne Brix Christiansen, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf 38 60 99 84
Annette Risager, Perlestikkervej 7, 3. 2400 NV, 35 82 02 07

Kontingent, for 2002: 125 kr. for enkeltmedlemmer, 175 kr. for husstandsmedlemsskab, 175 kr. for foreninger/institutioner.

Postgiro nr. 4 99 24 58 (bruges ved kontingentindbetaling).

NYT FRA LOKALHISTORIEN udkommer fire gange om året. Eftertryk efter aftale og med kildeangivelse. Bladet modtager gerne korte indlæg fra medlemmerne.

Ansvarshavende redaktør: Anne Brix Christiansen. Kommitteret til redaktionen:
Svend Olsen